

Службеник француске царине на аеродрому „Шарл де Гол” у Паризу замолио ме да отворим кофер. Међу мојим вешом угледао је књигу о Едварду Сноудену. Аутоматски почнем кроз шалу да објашњавам да ми је књига припрема за филм на којем радим. Уз осмех ми је одговорио: „Ја сам само француски цариник, нисам ЦИА”. Био сам љут на себе, на своје истренирано правдање униформисаном лицу. Апсурд је тим већи што сам у Париз дошао јер сам радио на кратком филму који је сатира глобалног система надзора. Намера ми је да покажем да су и ти надзирачи неспособни, да ауторитет одржава гола моћ и наш менталитет подређености, наша суђутна подршка, страх од слободе, а да људи на високим позицијама заправо немају појма шта раде.

Ево једног београдског примера подређености. Отишао сам једног јутра да купим новине на киоску. Већ неко време продавачице у свим киосцима механички понове исту реченицу: „Хоћете ли неке жваке, марамике, воду?” И овог јутра ме је госпођа, као по наредби, понудила нечим што ми не треба, а на мој осмех она ми каже да напосто мора да понавља. „Па како знају да ли сте ме питали?” Она одговори: „Ево је једна камера овде, друга овде, а трећа овде”.

Гаврило Принцип, писао је Црњански, говорио је да су младобосанци Бакуњинови. Бакуњин, руски анархиста, Марксов савременик, коментарисао је да су Срби једног тлачитеља, Отоманску империју, заменили другим, домаћим тлачитељима – српском бирократијом. Српски партијско-државни апарат збиља изгледа као механизам држања народа у безнађу и ефектно успева да пасивно-агресивно отера сваку способнију младу особу у иностранство. Пре више од века, Бакуњин је писао о српској омладини која је одлазила на школовање у иностранство, па се враћала да помогне својој кнежевини кроз државне институције. Тврдио је да ти млади људи уз најбољу намеру постају тлачитељи сопственог народа. Ништа се није променило у природи српске државе и

њених поданика. Савремених примера имамо напретек, од Ћелића до Крстића.

Ове године руски филм „Левијатан” Андреја Звјагинцева задивио је публику приказом сукоба једног руског аутомеханичара с државом као силом коју човек не може да контролише, да јој се супротстави, чак ни да је схвати здравим разумом, она је као божја воља. У овој савременој верзији библијске приче о Јову, главног јунака уништава један локални политичар, затим полиција и суд, па га почну уништавати и најблискији људи, попут жене и старог друга (који су истовремено жртве система), иако му желе добро.

Учешће грађана ван формалности избора није пожељно. То је случај с Београдом на води, који је процедурално оличење апсурда моћи власти. Пројекат о којем би требало расправљати годинама ломи се преко колена, мењају се прописи, на компјутеру неки моделар у ходу мења изглед фалусне зграде која наводно треба да буде симбол Београда, све под изговором невероватних економских могућности. Причајмо сада о том непрофесионалном цртежу, дискутујмо месецима о урбанизму који као дисциплина обухвата области од архитектуре до психолошког развоја деце. Све док се архитекте и остали стручњаци не буду агресивно и јединствено супротставили зарад дугорочног јавног интереса, снага инвеститора наставиће да светли с билборда за обећани град на води.

Можемо наставити даље у разградњи хијерархије, па ћемо видети да је садашњи сукоб у француској влади само показатељ да Европа не зна који економски курс да заузме, да Немачка нема рецепт за Грчку нити за своју унутрашњу посусталу мултикултуралност, да је Европска унија разједињена, да Обама није био у стању да реши класне разлике у САД, а да су се америчке „слободарске” војне интервенције током протекле деценије сада завршиле ескалацијом сукоба и исламског екстремизма на Блиском истоку. Нису ли све то показатељи нестручности, бахатости и незнања? Један Сноуден био је довољан да бар осветли механизме тог система.

Јасно као дан показује се да истинских ауторитета нема. Дакле, државе ће прикупљати све наше податке, прислушкиваће, пратиће, али за кога? За вође које не знају шта раде и за које ми гласамо у изборној шаради. Нисам аналитичар дневнополитичких збивања, само ми је јасно, гледајући са стране, да се сви питају: Куда плови овај брод? Цела хијерархија организована је тако да нико није за воланом, али су постављене камере да се случајно неко коме је опште добро светиња не дрзне да седне за волан.

(Политика)